

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovecu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in s e r a t e se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 5. decembra 1908.

Štev. 49.

Ob jubileju našega cesarja.

Po vseh cerkvah širne avstrijske domovine so praznovali sinovi Avstrije 2. t. m. šestdesetletni jubilej vlade presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Vsa avstrijska mesta so bila v zastavah, vsa večja mesta, predvsem dunajska prestolnica, pa krasno razsvetljena. Nad milijon ljudstva se je trlo po Dunaju, tako da se je vsled gneče zgodilo več nesreč, tri osebe so odnesli mrtve. Tudi celovsko mesto se je že na predvečer obleklo v zastave. Ljudstvo je znalo ohraniti takt in skoro ni bilo nikjer videti frankfurtaric. Le magistrat se ni tako povzpел, da bi bil razobesil na magistratnem poslopju cesarsko zastavo, ampak je raje razobesil tik pred poslopjem na visokem drogu mogočno — frankfurtarico. 650 vojakov je naredilo po mestu obhod z godbo, lampijoni in bakljami. Pridružili so se jim veteranci in vojaško društvo. Razsvetljene so bile samo nekatere hiše, ker je občinski svet sklenil, da ne priredi razsvetljave.

Drugega dne je bilo vse mesto pokonci. Ob 10. uri je pel mil. knez in škof slovesno sv. mašo, pri kateri so bili navzoči skoro vsi c. kr. uradniki. Na koro so proizvajali inštrumentirano Mittererjevo jubilejno mašo. Precej enako kakor v Celovcu so brez dvoma praznovali cesarjev jubilej po vseh mestih.

Vse te slovesnosti pa niso neskajlene. Spremljajo jih hurni dogodki na severu in napetost na jugu, podobno kakor 2. grudna pred 60 leti, ko je nastopil cesar vlado. Zdi se, kakor bi vzdigovala glavo divja revolucija. Celo leto se pretaka kri. Septemberske slovenske grobove še ni prerastla zelena ruša, ko so nemški visokošolci v Gradcu napadli te dni slovenske dijake. Na Češkem teče kri in vlada je razglasila na dan jubileja v Pragi — preki sod. Na dunajskem vseučilišču so pokali revolverji, na Laškem pa stiska zaveznik pesti proti Avstriji in prireja proti zaveznici celo vrsto protestnih zborovanj. Na dan jubileja je osrče naše domovine razburjeno.

Slovenci smo obhajali jubilej brez hrupa. V srcu zvesto vdani presvetlemu cesarju smo po-

šiljali zanj prošnje v nebo, da bi ga Bog čuval in mu olajšal težo habsburške krone. Naše molitve so bile pa tihe, brez zunanjih razkošnosti, zakaj po 60 letih, od kar nam je presvetli vladar podelil narodno svobodo in enakopravnost, smo sužni kakor prej, ker je nemška oholost preprečila, da se niso mogle izvršiti cesarjeve želje in ne temeljni zakoni. Ti, ki so 2. grudna vdanost do cesarja vzeli v zakup, ti so krivi, da strašijo cesarja iste temne misli kakor pred 60 leti. Oni so s svojo narodno ozkosrčnostjo priklicali v Avstrijo vse gorje, ves ljut narodni boj; Nemci so odgovorni za vso kri narodnega mučenja, ki je tekla v Avstriji, ker noče deliti z drugimi enakopravnimi narodi pravice.

Naj bi bil vsaj večer cesarjevega življenja zanj miren počitek od velikega dela, za Slovence pa vsaj zarja — narodne svobode!

Odlikovanja ob vladarjevem jubileju.

S cesarjevim ukazom z dne 30. novembra je bilo odlikovanih izredno mnogo oseb. Navajamo le nekatere.

Tajna svetnika sta postala goriški knez in nadškof dr. Franc Sedej in dunajski župan dr. Karol Lueger.

Vplemiški stan je povzdignjen kranjski deželni glavar, državni in deželni poslanec Franc Šuklje.

Veliki križ Franc Jožefovega reda sta dobila krški knez in škof dr. Jožef Kahn in državnozbornski predsednik dr. Rihard Weiskirchner.

Komturni križec Franc Jožefovega reda z zvezdo sta dobila državni in deželni poslanec dr. Ivan Šusteršič in državni poslanec dr. V. Ivčević.

Viteški križec Leopoldovega reda je podeljen dvornemu svetniku dr. Miroslavu Ploju.

Komturni križec Franc Jožefovega reda sta prejela štajerskega deželnega glavarja namestnik dr. Franc Jurtela in državni in deželni poslanec Jožef Pogačnik.

Častniški križec Franca Jožefovega reda: Urednik „Reichspost“ dr. Funder, ptujski župan Jožef Ornič in ljubljanski notar dr. Franc Vok.

Red železne krone tretjega razreda: Deželne vlade svetnik Artur Barczay de Nagy Barcsa v Celovcu, stolni kapitularni celovski Matvez Grösser, državni in deželni poslanec dr. Matko Laginja, predsednik kranjske trgovske in obrtne zbornice Jožef Lenarčič, celjski opat Franc Ogradi, deželni odbornik Franc Robič v Gradcu.

Viteški križec Franc Jožefovega reda: Beljaški dekan H. Atzlhuber, notar Lovro Baš v Celju, odvetnik dr. A. Clementschitsch v Beljaku, dekan Franc Dolinar v Ribnici, dekan Držanič v Šmohorju, frančiškanski provincial o. Placid Fabiani v Ljubljani, dekan Martin Jurkovič v Ljutomeru, deželni stavbni svetnik A. Klinar v Ljubljani, dekan Franc Kumer v Stari Loki, stavbenik Franc Madile v Celovcu, industrijec Vinko Majdič v Kranju, sodni tajnik Fr. Milčinski v Ljubljani, finančni svetnik dr. Ivan Mrak v Ljubljani, rudarski svetnik Friderik Okorn v Celovcu, ravnatelj deželne prisilnice A. Poljanec v Ljubljani, kanonik Fr. Povše v Novem mestu, odvetnik dr. Ivan Serneč v Mariboru, magistratni svetnik Šešek v Ljubljani, gimn. profesor dr. Jožef Tominšek v Ljubljani, profesor dr. A. Valenta v Ljubljani, gozdarski svetnik Ferdinand Wenedikter v Beljaku, notar dr. Franc Bertold v Celovcu.

Cesarski svetniki so postali: Ravnatelj kmetijske družbe na Kranjskem, Gustav Pirc; carinski nadzornik Jožef Schuster v Celovcu, nadzornik avstrijskih državnih železnic Fr. Steinwenter v Beljaku.

Zlati zaslužni križec s krono: Župnik Janez Ažman v Gorjah, župnik Janez Berlic v Srednji vasi, dr. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški v Ljubljani, višji poštni kontrolor Jernej Grošelj v Ljubljani, kurat Janez Cuderman v Begunjah, ravnatelj „Glasbene Matice“ Matej Hubad v Ljubljani, deželni poslanec Fr. Košak, oskrbnik deželnih dobrodelnih zavodov v Celovcu Janez Mazenauer, župnik Janez Šašel v Adlešičih, župan Eric Seifritz v Žitarivasi, župan Šerko v Cerknici, šolski nadzornik Jožef Supanek

Podlistek.

Kaj pa kaj Kitajci?

(O. Veselko Kovač, apost. misijonar.)

Kitajci? — V silni zadregi so bili zadnji čas — ministri v Pekingu namreč. Vabili so Dalai Lamo z vso mogočo prijaznostjo, da si pride nekoliko ogledat glavno mesto Peking in cesarski dvor, pa le ni hotel priti. Odgovoril jim je, da ni najboljšega zdravja in mu zato bolj ugaja sveži gorski zrak v Šansi, kakor pa nadležni cestni prah v Pekingu. A ker se visoki cesarski možje le niso dali kar tako zlahka prepričati o resničnosti Dalai Lamove trditve, so ga nadlegovali z nadležnimi vabili še nadalje. Na vse zadnje je pa Dalai Lama le obljubil, da jim izpolni gorko željo, a prej da se mora v gorskem ozračju še nekoliko okrepčati. S tem so bili vabilci zadovoljni in čakali so z vso Kitajcem lastno potrpežljivostjo na visoki obisk.

Kdo pa je ta Dalai Lama, da ga cesarski ljudje tako želijo videti v Pekingu? — To vam je silno velika „zver“: tibetski in mongolski papež sam. Mongolci, zlasti Tibetanci, imajo dva poglavarja: duhovnega in posvetnega. Oba sta sveti osebi. Kajti vsaka teh dveh oseb ni nič drugega — po veri Tibetancev in Mongolcev seveda — kakor posebjeno božanstvo. Buddha, najvišje božanstvo takomenovanih buddhovcev, se namreč vedno učlovečuje, in tisti učlovečeni Buddha je vsakokratni Dalai Lama. Duhovni

poglavar Tibetancev se imenuje Pan-Čen, v njem je učlovečen Amitabha (neskončna luč). Pravzaprav je „papež“ Tibetancev Pan-Čen, a njegov vpliv med narodom je v primeri z vplivom Dalai Lame, ki ima vso posvetno oblast v svojih rokah, naravnost malenkosten. Zatorej pozna javnost le Dalai Lamo, a za Pan-Čena skoro nihče ne ve.

Ko so v začetku rusko-japonske vojske Angleži vdrlí čez Himalajo v Tibet in se bližali njega glavnemu mestu Lhassa, popihal jo je Dalai Lama iz svoje rezidence. Da ni storil tega, bil bi Tibet dandanes bržkone že pod angleškim vrhovnim pokroviteljstvom. „Sveti“ mož se je potem klatil po Tibetu in Mongoliji sem in tja, ter sprejemal od svojih verskih podložnikov obilne darove. Naposled je prišel na Kitajsko in se nastanil v provinciji Šansi takorekoč stalno. Njegova navzočnost med tibetanskimi in mongolskimi buddhovci je bila morebiti prebivalstvu prijetna, če ni trajala predolgo. A Kitajci v Šansi, ki gotovo niso prenavdušeni Buddhovi privrženci, so ga bili kmalu siti. Dalai Lama živi namreč silno samopašno, nič bolje pa ni njegovo obilno spremstvo. Ženske lepote niso bile varne pred njimi. Kar je ta „papež“ pozelel je moral imeti; da pa njegovi spremljevalci niso marali stradati v nobenem oziru, se razume tudi samo ob sebi. Navzočnost Dalai Lame je ondotno prebivalstvo smatralo za pravcato šibo božjo. Da je cesarski dvor o vsem tem kmalu zvedel, si lahko vsak misli. A priti temu „svetniku“ do živega, to niso mačkine solze, saj je poglavar divjih Tibetancev učlovečeni Buddha sam. Bog ne daj, da bi mu skrivil kak las. Ves Tibet in vsa obširna Mon-

golija bi se vzdignila kakor en mož proti njegovemu razžaljivcu. Treba je bilo torej na strani kitajske vlade izredne previdnosti in najfnejšega takta, da stori žalostnim razmeram v Šansi prepotrebni konec. Sile rabiti torej ni kazalo. Poslušili so se torej zvijače. Pisali so mu, da ga Nj. Veličanstvo, kitajski cesar želi videti. Kakor že rečeno, se je „papež“ Tibetancev dolgo obotavljal, a na vse zadnje vendar obljubil priti. Ministri v Pekingu so čakali, čakali, a Dalai Lama le ni bilo. Na vse zadnje je pa tudi vlado v cesarskem mestu potrpežljivost minila — in kaj so naredili? Povabili so Pan-Čena, duhovnega glavarja Tibetancev, da naj pride v Peking. Seveda je tudi Dalai Lama kmalu zvedel o tem vabilu. Povabljeni duhovni glavar v Lhassi je takoj odgovoril, da se rad odzove častnemu povabilu. Tudi to je prišlo na uho Dalai Lami. In glej! Zvijača pekinske vlade je izdala. Dalai Lama, boječ se, da bi utegnula kitajska vlada zanaprej njega popolnoma prezirati in se pogajati v važnih političnih zadevah le z njegovim tekmečem Pan-Čenom, je takoj obvestil cesarski dvor o svojem bližnjem obisku. Določil je dan in uro, kdaj da pride v Peking. Kar je Juenške — on je namreč imel vso stvar v rokah — ta vredni naslednik Lihungdžanga, nameraval doseči, to je tudi dosegel. Vabilo Pan-Čena je bil namreč samo zvit manever.

Dalai Lama se je torej napotil v Peking. Na vabilo cesarja samega se je poslužil železnice. Poslali so mu na gotovo postajo poseben luksusvlak. Moral je pač debelo gledati ta učlovečeni Buddha, ko je prvič stopil na to moderno na-

v Grižah, šolski nadzornik Gustav Vodusek v Trbovljah.

Zlati zaslužni križec: Župan Jakob Lutschovnik na Žihpoljah, župan Muri na Jezerskem, tajnik Fr. Robar v Velikovu, ravnateljica Mar. Kavčič v Idriji, nadučitelj A. Skala v Vipavi, nadučitelj Fr. Kovač v Zatičini, oskrbnica dekliske delavske šole v Celovcu Marija Wenedikter, župan Janez Zernatto v Trebnju.

Srebrni zaslužni križec s krono: uradnik celovške dež. vlade Janez Mervar, župan Janez Picej v Škocjanu.

Srebrni zaslužni križec: sodni sluga Jožef Schönlieb v Celovcu.

V a b i l o

k trinajsti slavnostni božičnici

povodom cesarjeve 60letnice

ki se priredi

v „Narodni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Št. Rupertu pri Velikovu

na kvatno sredo, dne 16. grudna 1908,

ob 2. uri popoldne.

Spored:

1. Petje: »Božična.«
2. Slavnostni govor. (Kraut Milka.)
3. Deklamacija: »Sv. Očetu Piju X.« (Kovač Franc.)
4. Petje: »Papeževa.«
5. Deklamacije:
  - a) »Posdrav.« (Škof Pavla.)
  - b) »Novoletna.« (Taupe Malka.)
  - c) »Mladi solarček.« (Ovšan Tonče.)
6. Spevoigra: »Slava domovini«, Kosi-jeva, pojo otroci.
7. Igra: »Marijin otrok.« Spisal W. Pailler. (Predstavlja 12 deklic.)
8. Petje: »Zvezna«. Laharnar-jeva.

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske šolske mladine

vodstvo »Narodne šole«.

Učiteljsko društvo v Pliberku.

Prav „luštne“ zanimivosti nam poročajo „Freie Stimmen“ o tem društvu. Pri zadnjem zborovanju tega društva je govoril učitelj Wiegele v Rinkolah, znani nacionalec in nasprotnik slovenske molitve v šoli, o ljudskem izobraževanju in poljudnih predavanjih. „Klerikalizem“ je bičal kot smrtnega sovražnika vsega človeštva in je naglašal kot veliko potrebo, da izvlečejo ljudstvo iz „klerikalne mlakuže“ in ga izobrazijo. Govoril je tudi o koristi ljudskih knjižnic in stavil dva predloga, da društvo določi stalnega poročevalca za ljudsko - izobraževalne zadeve in da naj naprosi učitelje, ki so zmožni „drugega deželnega jezika“, da delujejo za prosveto (Aufklärung) in izobrazbo ljudstva. Kot tak poročevalac je bil potem izvoljen na predlog možiškega

pravo! Še bolj se je moral čuditi, ko je daljavo, za katero bi sicer rabil par dni, prevozil v par urah.

V Pekingu so ga čakali seveda najvišji kitajski dostojanstveniki in nebroj radovednega ljudstva. A on se za živo dušo ni zmenil. Sprejemne ceremonije so morale izostati, ker je „papež“ iz vagona kar naravnost stopil v pripravljeno nosilnico iz najdragocenejše rumene svile. Ljudje, ki so bili tako srečni, da so za trenotek videli obličje učlovečenega Buddha, trdijo, da je bilo brati na njem sila slabo razpoloženje.

V Pekingu so se resno pripravljali na njegov prihod. Ceste so bile lepo posipane in na obeh straneh slovesno okrašene. „Rumeni tempelj“, kjer je imel pripravljeno stanovanje, je bil razkošno prenovljen. Vse priprave in poprave so stale cesarja nad tri milijone kron. Človek bi mislil, da je Dalai Lama kar srce poskakovalo, ko je videl vso to krasoto, s katero je bil sprejet. A temu ni tako. Mož je bil baje vse skoziinskoz slabe volje in na vsako vprašanje raznih cesarskih odposlancev je dajal le nevoljen odgovor. Moral se je pripravljati na številne ceremonije, ki jih zahteva obisk pri cesarju. A to se mu je zdelo sitno in nepotrebno, češ, saj jaz sem višji od cesarja. In naenkrat je zbolel. Avdijenca se je morala preložiti za par tednov. Med tem pogajanja sem in tja. Naposled so se vendar pobotali, da je bilo vsaj na videz obema strankama prav.

Pa nikar ne mislite, da je Dalai Lama prišel praznih rok pred cesarja. Kaj še! Šest železničnih vagonov, polnih dragocenih darov, je prinesel s

nadučitelja Eberleta ljudski izobraževalec Wiegele, ki je hkrati tudi tajnik učiteljskega društva za pliberški okraj.

Mož Wiegele, ki je klofotal otroka, ker ga je pozdravil slovenski, govori o potrebi omike, izobrazbe, človek, ki prepoveduje slovenskim otrokom v šoli moliti v maternem jeziku, se huđuje nad „klerikalizem“ in lovi slovenske tovariše na svoje limanice s puhlimi frazami „o klerikalni mlakuži“ in „navidezni klerikalni omiki“, dobro vedoč, da je to le še zadnje sredstvo, s katerim se naj poskusi terorizirati slovenske učitelje in jih privezati na nemškonalni škric.

Naši, po Wiegeletovem mnenju „neizobraženi“ kmetje se bodo prosveti in izobrazbi po Wiegeletovem kopitu od srca smejali. Morda bo še kateri vprašal prosvetljenega, „aufklāranega“ Wiegeleta, kaj je to: „klerikalizem“? Primojdunaj, da „aufklārani“ Wiegele tega ne bo vedel. Ne verjamejo tudi, da bodo šli slovenski učitelji v pliberškem okraju, če imajo le še kaj osebnega ponosa in stanovske zavesti, za Wiegeletom slepo, kakor koza za soljo. Da bi se dali voditi od Wiegeleta, pomislite, od Wiegeleta, ne, take zaušnice si vendar ne bodo dajali sami, ko jih dobivajo že itak preveč od stanovskih tovarišev gotovega kalibra, od stranke, za katero bi se kak „aufklāranec“ pridušil stokrat na dan, da ni počenega groša vredna, in celo od poveljnika Palla, ki se je sicer izrazil o nemškutarskih učiteljih sledeče: „Ti le nemškutarski Slovenci niso vsi vkup nič vredni.“ G. Wiegele, kot stalnemu poročevalcu za ljudsko - izobraževalne zadeve Vam priporočamo, da poročate o ti krilati besedi vse hvale vrednega deželnega nadzornika še ne „aufklāranim“ Slovincem in nemškutarskim tovarišem, za kar Vam bomo še mi hvalo peli.

Na rodoljubna srca!

V Prevaljah na Sp. Koroškem obstoji že dolgo let samonemška šola, v katero pohaja sedaj najmanj 90 % slovenskih otrok. Samo kateheta poslušajo otroci v maternem jeziku, drugače pa slovenski otrok od prvega razreda do šestega ne sliši v pouku ne ene slovenske besede. Vrhutega jim je še prepovedano govoriti v šoli slovenski. Ni čuda, da na ta način ponemčevanje slovenskih otrok očividno napreduje. Dekleta slišiš na ulicah prevaljskega „mesta“ kramljati med seboj skoraj izključno le v blaženi nemščini. Da bi se razmere v doglednem času izboljšale, ni dosti upanja, ker je občina v nemčurskih rokah in pod komando dveh nemških zagrizencev.

Edini faktor, kateri še malo zadržuje popolno ponemčenje naših otrok, je knjižnica kat. delavskega društva, ki je dostopna tudi šolski mladini. Z vidnim veseljem segajo otroci po slovenskih knjigah, znamenje, da jim ljubezen do materinščine vendar le klije v srcu, akoravno se nemški Votan trudi na vso moč, da bi jim zatrl v srcih vsako iskrico narodnega čuta. Jasno je, da je ravno ta knjižnica velikanskega pomena za vzdrževanje slovenskega življa v naši občini. Edino po tej knjižnici se navadijo otroci čitati

seboj v Peking. S takimi darovi pa se človek že lahko upa pred cesarski prestol. In Dalai Lama, v spremstvu več sto dostojanstvenikov iz Tibeta, vsi na ponosnih kamelah, se je naposled dne 14. oktobra t. l. samozavestno podal v cesarsko palačo. Kaj se je notri godilo, tega navaden zemljan ne more vedeti. A nekateri vendar trdijo, da je bil sprejem od obeh strani prav hladen. Da je bil kratek, to je gotovo. Seveda ta obisk ni bil zadnji.

Tisti, ki hočejo vse vedeti, trdijo, da bi se kitajski cesar z Dalai Lamo rad pogajal glede Tibeta. Do sedaj je bil ta od vseh strani zaplankani del sveta s kitajsko državo nekako v takem razmerju, kakor do pred kratkega časa Bolgarija s Turčijo. To prerahlo razmerje pa si želi Kitajska malo bolj tesno, ker sicer se je bati, da danes ali jutri Angleži ali pa Rusi spravijo Tibet pod svoje žezlo. A Dalai Lama o vsem tem do sedaj ne mara ničesar slišati. — Čuje se tudi, da Dalai Lama ne bo več videl Tibeta. Kitajska vlada ga hoče v „Rumenem templju“ pridržati do smrti. To se ji bo pa težko posrečilo. Tibetanci tega bržkone ne bi pustili. Ostane vladi torej edino upanje, da ji vzame smrt tega neprijaznega gosta. Do sedaj ni namreč še noben Dalai Lama prekoračil 30. leta. Mož pa izgleda tako, da do tega časa nima več dolgo. Se li bo stara pravljica uresničila tudi na njem, to se mora šele pokazati.

Mi mu tega gotovo ne želimo.

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

slovenski; nji se imamo v prvi vrsti zahvaliti, da naši slovenski otroci še niso postali žrtev potujčevanja. Če pade ta knjižnica, pade z njo tudi jez, ki zabranjuje nemškim valovom pot do src slovenske dece. Omenjena knjižnica pa je ravno sedaj v pomanjkljivem stanju. Knjige so postale deloma nerabljive, deloma pa tudi primanjkuje čtiva za otroke. Treba bi bilo nekaj knjig vezati in naročiti novih. Delavskemu društvu pa k temu manjka potrebnih sredstev. Zato se obračamo do rodoljubnih src vseh Slovencev, posebno naših vrlih bratov Kranjcev z iskreno prošnjo, da nam blagovolijo v tej sili priskočiti na pomoč. Vsako darilce, bodisi v knjigah ali v denarju nam bo dobro došlo. Najljubše bi nam bilo otroško berilo, kakor „Vrtec“, „Angelček“, Spillmanove povesti itd.

Bratje, ne pustite nas samih! Pomagajte nam, Korošcem, braniti mejo naše slovenske domovine! Podpirajte nas v boju za cvet našega naroda, za slovensko deco! Srca naših ljubih slovenskih otrok vam bodo ostala večno hvaležna! Podpore naj se blagovolijo nasloviti na „Slov. kat. delavsko društvo“ v Prevaljah.

Koroške novice.

„Kärntner Schulblatt“ (Koroški šolski list) ima v zadnjem času jako dober tek. Skoraj v vsaki številki si privoščijo vsaj po enega slovenskega učitelja. Naj le pazi, da mu kateri ne obleži v želodcu. Imeli bomo priliko, pečati se s poštenjakoviči okoli tega lista malo natančneje. Na svidenje!

„Fortschrittsfex“ Angerer je postal kar čez noč nasprotnik ženske emancipacije. V dež. zboru je naenkrat začel bljuvati proti učiteljicam. On vidi v tem naravnost kulturno nevarnost, če veliko učiteljskih mest zasedejo učiteljice. Veleučeni gospod, kaj pa v Ameriki, kjer je najmanj 70 odstotkov učiteljic in je beseda „teacher“, ki je bila poprej moškega spola, sedaj ženskega spola? Na Angleškem bi takemu nasprotniku ženske emancipacije emancipiranke ne pustile nobenega lasu v njegovi bradi.

Razpisana je služba skriptorja na c. kr. učni knjižnici v Celovcu do 10. t. m.

Celovec. (Smrt na vlak.) Finančni svetnik Burgstaller se je hotel peljati na Dunaj k jubilejnim slavnostim. Vsedel se je na brzovlak, pa mu je postalo takoj slabo. Zadel ga je srčna kap. Prepeljali so ga v mestno mrtnišnico.

Žrelec. (Najlepši dar) k 60letnici vladanja našega presvetlega cesarja nam je prišel od naučnega ministrstva, ki je pripoznalo samostojnost naše župnijske ekspozičture in jo tako povzdignilo v župnijo. Prva zasluga za ta uspeh gre našemu rojaku, mil. g. kanclerju Vidovicu, ki se je z vsem vplivom potrudil za nas.

Apače. (Grozna nesreča.) Žalostno so peli apaški zvonovi dne 18. m. m., ko smo spremljali k večnemu počitku Tomaža Jagovca p. d. Matijca v Apačah. V ponedeljek 16. m. m. je šel v gozd napravljat kurjave za zimo in se tam ponesrečil. Težka bukev je padla na njega, zlomila mu križ in ga znotraj tako poškodovala, da je vsled te poškodbe dan navrh umrl. Kako so ga ljudje ljubili in spoštovali, pokazal je sijajen pogreb. Na grobu mu je govoril gališki župnik, č. g. V. Čeh, tako lepo in ganljivo, da ni ostalo nobeno oko suho. Rajni je bil mož jeklenega značaja, vrl Slovenec, prepričan katoličan, dober gospodar in oče, izvrsten delavec, posebno pa ljubezniv sosed, ki je vsakemu rad pomagal. Ž njim zgubi katoliška cerkev zvestega uda, farna cerkev pridnega cerkvenega pevca in skrbnega ključarja, Apačani pa miroljubnega sosedu. Želimo rajnemu, ki je z Bogom spravljen umrl, iz celega srca, da bi tamkaj našel lepšo domovino. N. v m. p.!

Škocijan. (Inštalacija.) Kolikor mogoče slovesno smo sprejeli zadnjo soboto popoldne novega župnika v osebi g. V. Poljanca. Pokanje topičev, slavnostno zvonjenje, več slavolokov, trobojnice raz župnišče in cerkvenega stolpa ter velika množica ljudstva in šolske mladine, vse je prinašalo novemu župniku udanostne pozdrave. V nedeljo ob 1/2 10. uri dopoldne se je pomikala iz župnišča v cerkev procesija s slavljenjem ob strani dekanijskega predstojnika preč. g. Mat. Randl-a iz Dobrevasi ter več duhovnih sobratov. Po slavnosti primerni pridigi, ki jo je govoril g. proš sam, je umestil ali inštaliral g. župnika za škocijansko župnijo. Nato je ta daroval slovesno daritev za nove župljane ob asistenci dveh gg. kapucinov, o. Cirila Goričan, bivšega župnijskega upravitelja, in o. Lamberta Lanzuner, gvardijana iz Celovca. Ob tej priliki je domači cerkveni zbor prav dobro pel latinsko mašo. — Isti dan popoldne je bila molitvena ura za jublanta z rožnim vencem in petimi litanijami presv. Srca Jezusovega. Vesele

kratov. V državnem zboru so krščanski socialci glasovali za podržavljenje premogokopov, da bi ljudstvo dobilo premog (Kohle) veliko bolj poceni, naši (socialisti) pa so glasovali proti, ker delavec tako tudi lahko plačuje in ker bi se s tem na milijone škode naredilo Judom. Mi sovražimo krščanske socialce zato, ker so dosegli vojaške dopuste za žetev (Ernturlaube), ker so dobili podpore za rodbine rezervistov, ker so dosegli, da v 11. in 12. letu ni treba iti k orožnim vajam skozi 4 tedne in tako lahko 47.000 očetov lahko skrbi za ženo in otroke. Poslanec dr. Lueger je predlagal 100 milijonov za začetek delavskega zavarovanja, naši pa so iz ljubezni do delavcev glasovali proti. 23. oktobra 1907 se stavi predlog za znižanje cene živil, krščanski so za to, naši (rdeči) pa proti. 28. nov. 1907 pa so naši sami tudi to zahtevali. 14. januarja letos, ko smo tukaj tudi že govorili proti draginji, bi poslanec Resel (sociald.) imel na Dunaju poročati, kako se naj odpomore, da bodo živila ceneje, pa je siromak — zbolel in še do danes ni povedal, kako vam hočemo pomagati. Krščanski socialci na Dunaju so letos septembra izdali za zidanje novih šol 933.139 kron, zato pa je tudi dunajsko ljudstvo veliko bolj neumno kakor vi, ki ste danes tu pri Trnjaku. Kaj je Dunaj proti Podljubelju! Tisto ljudstvo na Nižjem Avstrijskem je še tako neumno, ker ima toliko šol, da je čez 90 krščanskih socialcev in samo 10 rdečih zvolilo za poslance. Za 15.000 glasov smo nazadovali. Mi jih tudi zato ne trpimo, ker so judom vzeli razsvetljava Dunaja, ki zdaj mestu nese okroglih 5 milijonov dobička; nadalje zato, ker so judom vzeli tramvaj, ki zdaj nese ljudstvu milijone; ne maramo jih, ker zdaj zidajo za 10 milijonov bolnišnico, in sam ne vem, zakaj vse jih še ne trpimo. Socialisti do zdaj še ničesar ne moremo pokazati, nego 86 državnih poslancev, dozdej še hodimo prazni, samo ministri nas imajo radi, delo pri starostni zavarovalnici imajo pa bolj ta črni na vesti, predsednik je celo Slovenec dr. Krek. Kar se pa tiče posebnega dela rdečkarjev tu in v Borovljah, imam prijetno priliko pokazati vam na zgubljeni štrajk v Bajtiščah, delavcem sem spravil „fano“ in praznovali smo prvi maj. Nekaj delavcev je moralo zavoljo tega iti, pa nič ne de, fletno je le bilo. Ker ne dajemo radi podpor, je že več delavcev zbežalo h krščanskim socialcem. Oni so namreč toliko vestni, da dajo vsakemu, kar mu gre. Zidali bomo tudi „Delavski dom“ ali „Arbeiterheim“, kakor ga imajo oni. Denar bodo že delavci sami nametali skupaj. Sodrugi Türk iz Podgore je tako prijazen in pravi ljudem, da ga nabira za zidanje cerkve v Rajhenburgu. Krščanskim socialcem nismo nikdar dajali podpore, ker je ne potrebujejo in nočejo od nas. Dozdaj še od „črnih“ nobeden ni prišel k nam iz prepričanja, ampak ker ste vi tako pridni in jim ne date nikdar miru, posebno nekateri ženske so v tem oziru „Muster ohne Wert“. Pripomnim naj še, da imajo oni hišo, mi pa „fano“. — Tako smo mislili, da bo gospod Najclar govoril, pa ni. Strmečim fantkom, ki so sedeli okrog njega in se muzali, ko ni vedel naprej in je iskal po „pismih“, je le pravil, koliko ga „ta črni“ popijejo, govoril je prav čedne reči o nekem dekletu in po par nesrečnih skokih srečno priromal do glinjskega župnika (kakor da bi ne bili brali vsega že v „vilah“) in seveda do provizorja iz Podljubelja. Le tega je mrcvaril, ker je rekel baje nekemu otroku „kanalja“. Še po mizi je udaril mož, in sline so letele okrog njega, ko je izpodbujal rdeče dame proti krščanskemu nanku. Najboljše bo, če kar on podučevanje prevzame. Tak človek, ki vse najboljše ve, bo še to tudi izpeljal. Zakaj pa vas ravno krščanski nauk tako strašno boje? Saj vas poznamo. Ko bi vere ne bilo, to bi bilo nekaj za socije. In še le vaša jeza in strah pred pohujšanjem! Mi pa pravimo: Tak človek, ki o političnem nasprotniku ne govori v drugačnem tonu kakor celovška fakinaža, ki v nasprotniku duhovniku ne vidi drugega kot „Hetzpfaffe“, tak bo druge učil, kako imajo govoriti? Vi drugim očitete „hetzen“! Kaj pa delate vi? Kaj ste delali v Podljubelju? Le nikar ne govorite! In tista vaša opazka o neumnosti! G. „govornik“, le malo bolj počasi, zadnji naš se lahko meri s prvim vašim. Da ste na Čemra jezni, je lahko razumljivo. Mislili smo sicer, da bo govoril o družtvu in njenem poslovanju, pa je raje molčal. Mlatiti po duhovnikih, kakor „cotlar“ po ušvi suknji, zna vsak in je veliko lažje. Ali je morebiti provizor družstvo? Hvalili ste se tudi, da ste morali našim dati podporo ob bajtiškem štrajku. Komu ste jo dali in koliko? Z imenom na dan, mi vam vrnemo denar. Našim udom ni bilo treba otepati se okrog vas in pri vas iskati pomoči. Za bolečine, ki jih „Mir“ povzroča Najclarju v želodcu, je po mnenju zdravnikov najboljša „klinova župa“.

Društveno gibanje.

Podljubelj. V nedeljo v „Delavskem domu“ zborovanje, igra „Požigalčeva hči“ in Miklavžev večer. Posebna vabila se ne izdajajo.

Velikovec. Društvo „Lipa“ priredi v nedeljo, dne 6. decembra, na god sv. Miklavža, svoje mesečno zborovanje v Velikovcu v „Narodnem domu“ ob pol treh popoldne. Ob enem se priredi tudi Miklavžev večer, kjer bo nastopil tudi Miklavž itd. Poleg tega je na sporedu tudi igra „Vaški skopuh“, tamburanje in kratek govor. Stariši, pripeljite svoje male, da jih bo mogel Miklavž obdarovati.

Železna Kapla. V torek, dne 8. decembra t. l., priredi tukajšnje slov. izobraževalno društvo svoj mesečni shod v zgornjih drostorihostilne pri p. d. Bošteju v Železni Kapli ob 1/2 12. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dobrlavas. Naše katol. slov. izobraževalno društvo priredi dne 8. decembra, na praznik „Prečistega spočetja Marije Device“ po popoldanski božji službi mesečno zborovanje. Na sporedu je poučni govor in tamburanje.

Vovbre. Kršč. soc. ljudsko društvo za Vovbre, št. Štefan in okolico priredi v nedeljo dne 13. t. m., to je na dan sv. Lucije, mesečno zborovanje pri Primožu na Vovbrških Rutah ob pol treh popoldne po običajnem sporedu. K najobilnejši udeležbi vabi ude, posebno gorjance odbor.

Politične vesti.

Boj za jasli.

Lutrovska „Bauernzeitung“, ki prihaja vsakokrat teden pozneje v drugi, slovenski izdaji z imenom „Štajerc“, je pisala, da se krščanski socialci tepejo za ministrske jasli. Do najnovejšega časa nemški krščanski socialci niso imeli nobenega ministra, ampak so zajemali (da se izrazimo po „Bauernzeitung“) iz ministrskih jasli. Našo stranko bi ta zadeva ne brigala dosti, ker mi še nismo imeli svojega ministra. A zanima nas, da prej ta luteranka ni vedela, da vlečejo ministri visoke penzije. Ko pa sta prišla k jaslim dr. Ebenhoch in dr. Gessmann, je pa hrišavska luteranka takoj vedela farbatati svoje backe, da krščanski socialci pošiljajo ljudi k jaslim in da se naj ministrske penzije odpravijo — seveda sedaj, ko so se nacelelji iz teh jasli do sitega najedli in ker vedo, da se bodo te jasli začele za nje zapirati. Škoda le, da vsevedna luteranka svojim backom ni razkrila, da dobivajo vsi nemškonalni odslovljeni ministri penzijo 20.000 K, ker se je poskrbelo, da si jih je pridržal cesar za zopetno uporabo v ministrski službi, ne pa krščanskih socialnih ministrov, ki dobivata za to le penzijo 8000 K in jima bivši ministrski predsednik baron Beck za njuno delovanje ni niti izrekel običajne zahvale. Takole resnico naj bi raje poročala „Bauernzeitung“, če že hoče o tej zadevi poročati svojim čitateljem, ki požirajo iz „Bauernzeitunge“ teden za tednom debele laži o hudobnih klerikalcih, posebno o slovenskih hujskačih, in verujejo na to bolj kakor na sam sveti evangelij.

Združitev Jugoslovanov.

„Slovenski klub“ in „Savez južnih Slavena“ sta se združila v „Narodno zvezo“. V krajevnih, čisto gospodarskih in osebnih zadevah ohranila prostost, skupno pa se bota posvetovala o vseh važnih vprašanjih. Samostojnost obeh klubov se kaže v predsednikih. „Slovenec“ poroča, da je načelnik „Slovenskega kluba“ dr. Šusteršič, namestnik pa dr. Korošec. Za jugoslovansko podpredsedniško mesto v državnem zboru kandidira „Narodna zveza“ poslanca Pogačnika, čemur pa nasprotujejo Rusini, ki zahtevajo novega podpredsednika iz vrste rusinskih poslancev.

Demonstracije v Pragi.

V Pragi izzivajo Čehi nemški purši, ki se na lepem prostoru na Prikopih demonstrativno izprehajajo, da jezijo Čehi. To ponavljajo že dalje časa sem. V nedeljo je prišlo vsled tega do strahovitega pretepa, v katerem je češko občinstvo purše do krvi preteplo. Čehi so prodrli policijski in orožniški kordon, ki je varoval purše. Nato je prišlo vojaštvo, ki je le počasi moglo izprazniti Prikope. Purši so zbežali v nemški kazino. Nemški listi bljujejo na Čehi ogenj in žveplo in kličejo na pomoč „močno roko“. Čeških demonstracij ne bomo zagovarjali, ker obsojamo nasilstva, a razumemo jih. Vlada naj odstrani nemške pobiče izzivače in bo mir. Zaradi nekaj proslulih ošabnih pobičev naj bi tekla kri? No, prav v duhu samooblastnega vsenemštva! Zaprlji so v celem 40 oseb. Razburjena množica je optovano klicala „Živio Srbija!“ in vrgla avstrij-

ske zastavo v Moldavo. Take žalostne sadove rodi pristransko postopanje avstrijske vlade, ki z zatiranjem Slovanov koplje grob slavni naši avstrijski domovini. Zadnje nedeljo so priredili češki poslanci v nemških krajih na Češkem, kjer so Čehi v manjšini, 37 zborovanj, na katerih so sklenili izvajati šolski štrajk.

Demonstracije v Hebu.

Hkrati z demonstracijami v Pragi so se vršili tudi izgređi v Hebu, kjer so imeli protestne shode nemški poslanci. Po shodu so Nemci demonstrirali pred stanovanjem češkega dvornega svetnika dr. Urbana. Dr. Urban se je ravno vračal iz pisarne ter ga je množica nahrula. Med hišnimi vrati se je obrnil in zaklical demonstrantom: „Če kdo kaj hoče od mene, naj pride v mojo pisarno!“ Kopa psov in divji krik je bil odgovor. Takoj je začelo padati proti dr. Urbanu tudi kamenje. Pobili so hišna okna. Množica je nato vdrla pred stanovanje dr. Kronusa, češkega sodnega pristava, kjer je pobila okna. Neki ekonom Sommer je ranil na glavi policijskega komisarja Luksa in je bil aretiran. Množica je zahtevala, da ga izpustijo, pripravljala je naskok na mestno hišo, pa vse vkup ni nič pomagalo. Policija je izročila Sommerja državnemu pravdnistvu.

Nad Prago in okolico proglašena nagla sodba.

Praga, 2. decembra. Nad Prago in okolico je vlada danes proglasila preki sod. Vsako zbiranje na cestah, demonstracije, se bodo kaznovala pred prekim sodom s smrtjo. Ob enem je izdalo policijsko ravnateljstvo oklic, v katerem zapoveduje, da morajo vsa hišna vrata biti ob 8. uri zvečer zaprta in ki prepoveduje nositi vsa društvena in druga znamenja. Tako nemški burši ne bodo mogli več izzivati s svojimi čepicami. Razglasitev nagle sodbe so razglašali po Pragi med zvoki trobent in bobnov. Vlada je izdala komunike, v katerem se nadeja, da bo sedaj nastal mir. Na deželnem sodišču, je za izvršitev prekega sode že vse pripravljeno, krvnik je s svojimi pomočniki na poti v Prago.

Znamenja vojne?

Dnevnik so prinašali dan za dnevom razburljive, zelo nasprotujoče si vesti iz balkanskih zemlja. Vodili so čitatelje za nos. Zadnje dni prihajajo zopet vznemirljive vesti. Srbija in Črna gora se v enomer pripravljate. Srbska vojna komisija je nakupila na Ruskem nekaj tisoč konjev za pripravo novim brzostrelnim topovom. Črnogorske bande so se ob hercegovski meji že pojavile. Pred nekaj dnevi je vdrla čez mejo črnogorska četa 30 mož. Orožniki so jih ustavili in je prišlo do boja, v katerem je bila vsa črnogorska četa uničena, od naše strani pa štirje ranjeni. Lahi niso kaj prijazni naši državi in prirejajo demonstracije; le zunanjemu ministru Tittoniju se je zahvaliti, da je razmerje med Laško in Avstrijo prijazno. Bojkot avstrijskega blaga na Turškem še vedno traja in je avstrijski zastopnik grof Pallavicini nameraval zapustiti Carigrad, če se razmere ne zboljšajo. Razmere med Turško in našo državo so bolj napete, nego govori o tem javnost. Zato ima te dni avstrijska eskadra vaje v bližini Boke Kotorske. To pač sili k vprašanju, li niso to znamenja vojne?

Oslabelost

bodisi prirojeno, ali vsled bolezn, odstranja hitro in zagotovi zdravje in moč SCOTT-ova emulzija.

Pristna le s to znamko — z ribičem — kot z jamstvenim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Za občutljive,

kateri ne morejo prenašati ribjega olja, je SCOTT-ova emulzija najboljše sredstvo. Ta ima tudi prednost, da je trikrat redilnejša kakor navadno ribje olje.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kaj je novega po svetu.

Domobranci pozor! Olajšava pri orožnih vajah v domobranskem polku št. 4. v l. 1909. Leta 1909 se bo začela pri tem polku prva doba orožnih vaj 19. aprila, kateri se priklopijo do dopustov o času žetve še dve taki, in sicer 17. maja in 14. julija. Za dobo orožnih vaj po dopustih v času žetve se bodo še pravočasno določili dnevi. Vsak domobranec si lahko izbere

urice je grenila le ločitev o. Cirila, kateremu izrekamo posebno za lepe nauke v pridigah srčno hvalo.

Velikovec. (Naša sodnija.) Nepoboljšljivi nemškutarski, nemški in nemškonacionalni zagriženci so pri naši c. kr. okrajni sodniji. Za urad, pri katerem bi morala biti pravica doma, pri nas v Avstriji ni člana 19. drž. tem. zak. Tukajšna „Hranilnica in posojilnica“ ima za svoj naslov samo slovensko besedilo brez nepotrebnega nemškega priveska. Radi tega se tudi dopisi c. kr. oblasti, zlasti tukajšnega sodišča, ki so naslovljeni na „Spar- und Vorschußkasse“ redno zavračajo, ker tega zavoda v Velikovec ni. Vse druge oblastni se z malimi izjemami tudi držijo edino slovenskega naslova. Le c. kr. okrajno sodišče, kateremu načeljuje nekdanji „Triglavan“, g. Alfonz Kapun, dosledno noče poznati slovenskega naslova. Če se dopisi z nemškim naslovom zavrnejo, pomaga to navadno za enkrat ali dvakrat. Potem pa zopet pozabijo gospodje pri c. kr. okrajnem sodišču na „Hranilnico in posojilnico“, in „Spar- u. Vorschußkasse“ roma zopet nazaj v poslopje pravice, da jo tam hočešnočeš poslovenijo. Ta komedija se uganja že nad eno leto. Treba bo, da bo tudi radi našega c. kr. okrajnega sodišča zaropotal g. Grafenauer na Dunaju. Katera oblastnija je višja? Ali c. kr. okrajno sodišče v Velikovec ali c. kr. deželno kot trgovsko sodišče v Celovcu? G. c. kr. sodni svetnik A. Kapun, Vi to gotovo veste! V Celovcu poznajo edinole „Hranilnico in posojilnico“ itd., v Velikovec pa ne. Čudno je le to, da je na vabilih, kjer se je šlo za pristop k okrajnemu društvu za varstvo otrok, c. kr. okrajno sodišče poznalo le „Hranilnico in posojilnico“. Se bo že poskrbelo za to, da se bo tudi pri sodniji v jezikovnem oziru delila pravica.

Velikovec. Tukajšna meščanska šola ni samo pomembna, ampak tudi politična. G. Hornbogner tudi v šoli ne more živeti brez puncirane politike. Da je to uganjal na zimski kmetijski šoli, smo omenili že lani. Letos pa pribijemo, da se to godi tudi na meščanski šoli. Kdo je gosp. Andreja Hornbognerja v to pooblastil, da je meščanskim šolarjem na široko razlagal dogodke v Ljubljani? To je pedagoško, kaj ne? Ta osrečevatelj ljudstva pač ne more mirovati. Na svojem prejšnjem mestu je namenoma vedno iskal prepir z nemškimi duhovniki, pa jo je navadno tudi staknil. Tudi tukaj ne sme misliti, da je edini v Velikovec, in da sme uganjati, kar hoče. Bojkot zoper „Narodni dom“ (ki pa prav malo izda, ker so Velikovčani pametnejši) je največ njegova zasluga, politika v šoli in hujskanje zoper papeža na „bauernvereinskih“ shodih je tudi njegova lastnost. Kaj ne, to se silno lepo strinja z vzvišenim učiteljskim stanom? Poklicane oblasti opozarjamo na ta dejstva. Dokler bo Hornbogner in še nekdo drugi, ki ga pošilja v prve vrste ali mu vsaj daje moralno oporo, v Velikovec, tako dolgo ne bo miru. Takega neverjetno predrznega boja velikovski Nemci še nikdar niso vodili zoper Slovence, kakor v zadnjem času. Pošteni Nemci sami obsojajo take lumparije. Sedaj radi verjamemo Hornbognerju, da se je dolgo šolal, ker ima take vsestranske zmožnosti.

Velikovec. (Prazen strah) imajo nemškutarski tržani v Železni Kapli. Zadnja „Allg. Bauernzeitung“ trdi z največjo gotovostjo, da postanem župnik v Železni Kapli. Nemškutarski dopisnik iz Železne Kaple (ali pa tudi ne) najodločneje v imenu (?) Kapelčanov protestira zoper to in svetuje, naj me napravijo za škofa v „Sodomi in Gomori“. Kaka nemškutarska kultura! G. Palla, ali vidite, kake kulturonošce je vzredila hvalisana moderna šola! Vsa čast! Kapelskemu dopisniku tiho na njegovi kosmati ušesi povem, da se me ni treba za sedaj še bati, ker Velikovčanom sedaj še nočem napraviti tega veselja. Jaz v Železni Kapli sedaj ne morem postati župnik, ker nisem kompetiral in je čas kompetence tudi že potekel, škofovo kapo, posebno pa palico v „Sodomi in Goromi“ pa prepuščam nemškutarskemu dopisniku, ter ostanem še velikovski kanonik.

Jožef Dobrovč.

Velikovec. (Nadalje hujskajo.) Zadnja lutrovska „Bauernzeitung“ (Lehrerzeitung) se jezi, ker je morala objaviti popravke našega najemnika, gosp. A. Sterscheta, in noče poprej verjeti, dokler „Štajerc“ ne objavi popravka. Omenjenemu listu povemo, da je tudi „resnicoljubni“ „Štajerc“ prejel popravke za svojo nemškutarsko laž. „Bauernzeitung“ dostavlja dotičnemu popravku, da niso Nemci začeli hujskati, ampak Slovenci. Seveda nemškutar je vedno nedolžen! Nasprotni dopisnik s svojo slamo v glavi vpraša: kdo je ustanovil „Narodni dom“ v Velikovec, kdo „Gospodarsko zadrugo“ v Sinčevasi, kdo slovensko „Hranilnico in posojilnico“ v Velikovec (ali kakor „Bauernzeitung“ piše:

„Trutzsparkasse“), kdo je poklical slovenskega trgovca Homana? Odgovor na to: Homana ni nihče drugi klical v Velikovec, kakor pa dejstvo, ker je našel tukaj svojo nemškutarsko Evo. Če ni „Bauernzeitung“ objavila njegovega „umazane“ dopisa o tukajšnjih Slovencih, je storila raditega, ker se je že nji stvar zdelo presumljiva in ker ji je to svetoval njen „resnicoljubni“ velikovski dopisnik. To vemo. Če ima pogum, naj ga pa objavi sedaj! Sedaj pa mi vprašamo „Bauernzeitung“: kdo pa ustanavlja v popolnoma slovenskih krajih nemške „šparkase“, kdo nemške šole, kdo nemške trgovine, kdo kliče v slovenske kraje največje zagrižence — nemške učitelje in uradnike? Kdaj smo še Slovenci ustanavljali v popolnoma nemških krajih za Nemce slovenske hranilnice, šole, trgovine itd.? Morda pa nam bo „Bauernzeitung“ res vedela na to odgovoriti, saj so nemškonacionalni učitelji največji modrijani na svetu!

Velikovec. („Štajerc“ev) lažnik še ni prišel k najemniku „Narodnega doma“, gosp. A. Sterschetu, po 2000 K. Opozarjamo ga, da to stori kmalu, ako ima tako korajžo, kakor pa pošiljati laži v potrpežljivega „Štajerca“!

Velikovec. (Ostra obsodba.) Neki ugledni voditelj tukajšne nasprotne nemške stranke je rekel za lažnivega „Štajerc“evoga“ poročevalca naravnost uničevalne besede: „Dopisnik tega članka je naši stranki (namreč nemški) s svojimi lažmi silno veliko škodoval.“ „Štajerc“, zapiši si te besede za svoja kosmata ušesa!

Velikovec. (Prememba posestva.) Bivši trgovec in posestnik v Velikovec, g. Fr. Huth, je porazprodal svoja zemljišča v okolici na razne posestnike. Njegove hiše in trgovino v mestu pa je kupila „Centralbank der deutschen Sparkassen“. Od te slednje pa so prišle hiše zopet deloma v roke tukajšnjega klobučarskega mojstra Gratzhoferja, deloma, in sicer trgovina, pa v roke prejšnjega Huthovega najemnika, g. Kultererja. Slednji je zelo rečen trgovec in ga s tem vsem priporočamo.

Djekše. „Krščansko socialno ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico“ je priredilo dne 15. novembra na Djekšah mesečno zborovanje, katero se je izborna obneslo. Po pozdravu g. predsednika Martina Harih je govoril č. gosp. Vinko Poljanec o svojem potovanju v Lurd in je zlasti poudarjal gospodarski napredek Švice. Drugi govornik č. g. kanonik Dobrovč je govoril o društveni organizaciji, posebno o strokovni organizaciji kmetov, na kar se je sklenilo ustanoviti svoje kmečko izobraževalno društvo za Djekše. Potem je razpravljal č. g. Poljanec še o poselskem in delavskem vprašanju. Ob koncu svojega govora se je poslovil od nas Djekšarjev, kar nas je vse ganilo. V imenu Djekšarjev se zahvaljujeta gospodu Poljancu za njegovo delovanje, in se poslavljata od njega, ker odhaja na novo župnijo v Škocijan, kmet Jožef Kitz p. d. Štrufi in domači gosp. župnik Drag. Hrabar. Tako se je vršilo naše poučno zborovanje brez prepira in se je veselo končalo s popevanjem pesmi:

Oj Djekše, lepi kraj,
Kjer smo edini vsi,
Nasprotnik naj si pomni,
Da zanj prostora ni.

Iz Roža. Pred nekaj časom je prinesel „Mir“ notico iz Roža o nekem pevskem zboru, kdaj se peveci lažejo. Zato so pa bistriški peveci v „štimcah“ prijeli g. učitelja Horvata, češ, ker je bil pri neki zabavi zraven, je moral le on pisati tisti članek. Kako kratke pameti so vendar ti ljudje, ker mislijo, da se ne govori o tem ali drugem, da smo Slovenci gluhi in slepi in da pridejo stvari tudi ljudem na uho, ki ravno tako znajo pisati kakor študirani gospodje, včasih pa še bolj. Ponosni smo na to! Pustite pa vendar g. Horvata pri miru, pisal sem to jaz, kmečki fant. A povedali Vam bomo še več bridkih resnic! Tistega dopisuna, ki zna take fine članke spisavati, poznamo pa dobro. Priklatil se je, da živi od naših novcev, da pije in ponočuje po gostilnah, potem pa obrekuje poštene ljudi po časopisih z najgršimi psolvkami. Na tega gospodiča bomo imeli pozorno oko in pri prvi priložnosti ga bomo potegnili pred javnost ne samo za ušesa, ampak za nos na kolena. Zapomni si naj, da živi na slovenskih tleh, da ga med nami le trpimo in da se naj potemtakem tudi obnaša. Pevcem pa povemo, da se naj ne puste od takih ljudi voditi za nos. Poznamo jih, da so nekateri še poštenjaki med njimi, ki niso pozabili in tudi nečejo zapustiti svojega rodu.

Kmečki fant.

Beljak. (Boj na mostu.) Trije laški delavci so hoteli čez železnični most, pa jih je ustavil službujoč čuvaj. Delavci so ga napadli. Napadencu je prišel na pomoč tovariš. Čuvaju Lepušcu je zadjal eden Lah na glavi hudo rano, nakar so delavci zbežali; policija pa jih je dobila in izročila sodniji.

Paternion. (Vesela aretacija.) Sumljivega moža, ki je brez dvoma prišel z različnimi paragrafi kazenskega zakonika že večkrat v nasprotje, je ustavil orožnik. Možakar, na polju kazenskih postav zelo izkušen, je opozoril orožnika, da naj gre prej po puško, predno mu naznani aretacijo. Ko je prišel drug orožnik, na katerem je našel vsak gumb postavno našit, mu je natiho naznanil, da sicer peš rad hodi, pa samo tja, kamor on hoče, v kraj pa, kamor ga hoče kdo imeti, pa hoče v dobi napredka in prometa le z vozom. Občinski sluga pripelje dvo-kolnico, na katero se spravi ptiček, in med glasnim smehom občinstva in v potu svojega obraza poriva sluga voziček čez klanec. Ko pripelje h kraju pravice, se aretirancu prav nič ne ljubi stopiti z voza. „Vzdignite me, zakaj bi se sam trudil, zakaj pa plačujete davke, in z državljanom naj bi državni sluga ne ravnali ljubeznivo in postrežljivo!“ Tako je bril norce, dokler ga državne c. kr. roke niso ljubeznivo posadile z vozička na mater zemljo in ga izročile pravici.

Drevlje na Zili. (Kako licencirajo bike.) Pri nas so pri zadnjem licenciranju odobrili bika, o katerem so pri licenciranju nekateri ljudje izrazili, da je bolan, češ, da gre kri od njega. Sedaj je pa dotični bik poginil. Zopet nov dokaz, kako znajo na Koroškem licencirati bike. Mimogrede omenimo le, da je bil bik posest strajevaškega župana, ki je naš nasprotnik.

Trbiž. (Spomenik) bodo postavili na hribu v tukajšnji okolici l. 1809 v vojski s Francozi padlim vojakom.

Iskrena prošnja.

Nepričakovano zgodaj in z občutnim mrazom je letos zima nastopila. Mislite si pa otroka, ki zelo slabo oblečen zahaja v hudem zimskem mrazu v eno uro in še bolj oddaljeno šolo. Trepetajoč mraza in s poseblimi rokami se prijoče v šolo. Kdo ne bo imel sočutja s tako ubogo deco! Večina od 218 otrok naše „Narodne šole“ so pa otroci prav ubogih staršev. Nujno potrebno je, da jim omislimo za zimo potrebne obleke in obuvala. Radi tega nameravamo kakor že druga leta tudi letos, in sicer na kvatno sredo, dne 16. decembra t. l. napraviti na korist našim ubogim otrokom slavnostno božičnico. Obračamo se tedaj zopet zaupljivo do vseh vrlih slovenskih rodoljubov in rodolubkinj z iskreno prošnjo, naj nam blagovolijo prihiteti na pomoč z raznimi darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je do kvatne srede čas že zelo kratek in imajo č. šolske sestre z nakupovanjem in razvrstitvijo darov zelo veliko posla, radi tega še posebno ponižno prosimo, da bi se blagovolilo morebitne darove nam prav kmalu poslati. Vsem preblagim dobrotnikom se že v poprej zahvaljujemo: „Bog plati stotero!“

V Št. Rupertu pri Velikovec, dne 17. listopada 1908.

Vodstvo „Narodne šole“.

Poglavje za delavce.

Podljubelj. (Najclarjevo „zborovanje“ pri Trnjaku.) Delovanje tukajšnjih krščanskih socialcev ne da več miru rdečemu vodji v Borovljah. Tudi „Mir“ ga je že parkrat podregnil, zdaj pa mu leži vse skupaj kakor težek kamen v želodcu. Počasi pa se človek vsemu privadi. Tako smo se privadili tudi mi, da se njihovega zmerjanja in čečkanja po zidih prav nič več ne bojimo, proti tistim pa, ki so za to „zbrichtani“, da se zaganjajo v nas in nas motijo pri delu, v gostilnah, na potu in tako naprej, si pomagamo, če treba, tudi s palico. K vsemu temu pa še mi našim damo, kar jim gre, česar oni o sebi ne morejo trditi. Ni čuda torej, da se zmernejši elementi v vedno večjem številu zbirajo v „Domu“. Socialnim demokratom v taki sili samo nemški „Volksversammlung“ kaj pomaga. Sklicali so jo v nedeljo k Trnjaku. Lepaki so naznanjali, da bo „Einberufer“ (sklicatelj) poročal o krščanskih socialcih in njih delovanju v občini in o delovanju podljubeljskega društva posebej. Provizor Arnuš in Pavel Čemer sta bila od g. Neutzlerja pismeno povabljeni. Mož si je najbrž mislil, da nimata drugega dela, kot stikati za poldivjimi sociji po gostilnah in poslušati njegove modrosti. Za naše delo ne bomo Najclarju dajali računov. Drugokrat mu pošljemo kar fotografijo. Ker je „Einberufer“ pisal, da bo govoril o delovanju krščanskih socialcev in njihovi prijaznosti do delavskega ljudstva, smo mislili za resno, da bo tako-le poročal: „Servus Genossen! Jaz vam bom danes pokazal delo krščanskih socialcev in delo socialnih demo-

dobo, katera se mu zdi najbolj ugodna, tako da najmanj zamudi ter najmanj škode trpi. Izbrano dobo je treba prijaviti pri občinskem predstojništvu bivališča najpozneje do konca decembra 1908. —ij.

Miklova Zala. Vsakemu koroškemu Slovincu je znana povest o Miklovi Zali, vsa njena vsebina pa je zapopadana v Meškovih besedah: „Miklova Zala, knjiga trpljenja in suženjstva koroških Slovencev.“ V ti povesti nam opisuje g. prof. dr. Sket jako živo boje naših pradedov, ki so branili rodno zemljo pred napadi krvoločnih Turkov in nam slika trpljenje našega vedno tepanega naroda. Naš rojak g. J. Spicar je po dr. Sketovi povesti spisal štiridejansko narodno igro pod imenom „Miklova Zala“, o kateri bomo poročali pozneje obširno, naznanjamo danes le to, da se igra uprizori na novo zgrajenem, velikem odru gledališkega odseka telovadnega društva „Sokol“ na Jesenicah tekom meseca februarja l. 1909. Priredila se bo tudi v tem slučaju posebna predstava za koroške Slovence, tako kot pri Meškovi igri: „Na smrt obsojeni?“ Opozarjamo že danes na to predstavo, ki bo za koroške Slovence gotovo zanimiva!

„Štajerc“ pri padarju. Svetovnoznani spodnještajerski farbar, ki ga nekateri imenujejo „giftna kropa“, drugi „krofasti Štajerc“, tretji „štajerska žabura“, ki pa vedno piše le resnico, koje se je naučil od kače v raju, se napoti k dobroznanemu staremu iskušenemu padarju in se pritožuje sledeče: „Gospod zdravnik, mene nasprotniki in njihovi časopisi dolžijo, da lažem, obrekujem, opravljam, delam zgago, sovražstvo itd., saj to vendar ni res; jaz hočem le mir med Slovenci in Nemci. Saj je tudi Kristus mir oznanjeval. Gotovo imam jaz prav, ne pa prvaški farji in dohtarji. Kristus je priporočil ljubezen; in zato se trudim tudi jaz že deveto leto in sem svoje učence razposlal po vseh slovenskih deželah. Toda vseh teh miroljubnih naukov, ki mi jih narekuje sama ljubezen do bližnjega, moji nasprotniki nočejo sprejeti. In ker mi ljudje (t. j. nasprotniki) očitajo najbolj jezičnost, zato sem prišel k vam, g. dohtar, da mi preiščete moj jezik, morebiti tukaj ni vse v redu. Prosim, visokoučeni gospod, pomagajte! Če sem komu storil krivico, povrnem četvero.“ Modri zdravnik pomišlja nekaj časa, potem pa svetuje prijazno obupanemu bolniku („Štajercu“) to-le: „Kdor izmed vas je brez greha, naj prvi vrže kamen...“ To je nauk, ki ga je dal Kristus svojim nasprotnikom (farizejem). Ta nauk dam tudi jaz tebi, ljubi „Štajerc“. Kar se pa tiče drugega, namreč: jezičnosti, imam pa za jezične ženske zelo dobro zdravilo. Zapišem jim domače sredstvo, in to je: Vsaka naj v pelinovcu namaka svoj jezik tri dni, in potem naj to izpije. Če bo pa tudi tebi, ljubi „Štajerc“ to pomagalo, tega ne vem.“ „Gospod dohtar“, vpraša „Štajerc“, „koliko sem pa dolžen?“ „Nič“, odgovori g. zdravnik, „da ne boš mogel zanaprej reči, da smo dohtarji tako dragi.“ Ali je „Štajerc“ pil pelinovo vodo, tega nisem mogel izvedeti.

Za božična in novoletna voščila je naročila družba sv. Cirila in Metoda najnovejše vrste razglednice, ki se odlikujejo po svoji umetniški dovršenosti in tudi po prav bogati izbiri. Poudarjamo, da bomo mogli postreči naročnikom z več kakor 100 vrstami. Narodne trgovce, zlasti one po deželi, opozarjamo na to našo zbirko razglednic. Mesto da jih naročite pri tujih firmah, naročite jih pri naši družbi. S tem podpirate družbo in zadovoljite tudi svoje odjemalce. Naša zbirka božičnih in novoletnih razglednic bo, to poudarjamo še enkrat, tako bogata, da se ne dobi niti v večjih prodajalnah tako bogate.

Ljubljanski poštni pečat ima še zmiraj „Laibach“ na prvem mestu. Značilno za dobo čeških trgovinskih ministrov! *Koroški učitelj.*

Dobrosrčnost Pija X. Dr. Angelo Marchesan pripoveduje v svojem zanimivem spisu „Življenje Pija X.“ marsikako ganljivo dogodbico, ki prča o dobrosrčnosti in darežljivosti sedanjega papeža Pija X. — Od leta 1858—1867 je bil sv. oče Pij X. kaplan v Tombolo. Pridigoval je tako prepričevalno, da je privabil s svojimi jasnimi in gorečimi govori celo ljudi v cerkev, ki že leta niso bili v cerkvi. Ob bojniški, ob smrtni postelji si je vsak želel le dona Žusepe (gospoda Jožefa — tako so vobče klicali kaplana), nihče ni znal bolnikov in umirajočih boljše tolažiti, kakor don Žusepe. In kako darežljiv je bil! Dr. Angelo Marchesan piše o tem sledeče: „Poslušajte, velečastiti, kaj sem jaz doživel s sedanjim papežem“, mi je dejal vrl delavec nekega dne. „Bilo je spomladi, ko sem hotel v Verono iskat dela čez leto. V žepu nisem imel »solda«, ne zna koruze v hiši! Kako naj potujem v Verono brez denarja, brez koruze, sem razmišljeval? Odkod si naj izposodim le najpotrebnejši denar?

Saj veste, siromak nima kredita; kako tudi, če nima drugega premoženja, kakor dvoje delavnih rok, ki niti zavarovani niso? Tedaj pomislim: „Na dona Žusepe se obrnem, če bo le mogoče, mi pomaga.“ Osrčim se in grem; potožim mu svojo zadrego in prosim, naj mi posodi vsaj 10 frankov (kron). „Rad bi ti pomagal“, odgovori g. kaplan, „pa ne morem. Denarja sedajle prav resnično ne gleštam.“ „Mogoče imate koruze“ — povzamem zopet proseč. „Koruze, te pa, te“, mi odgovori smehljaje. „Tedaj prosim za koruzo“, mu odgovorim. „Samo vrečo prinesite, pa jo dobite“, mi reče, in jaz sem stekel domov po vrečo in jo prinesel. „Verujte mi, velečastiti“, je dejal delavec, „v žitnici don Žusepe ni imel več kot 100 litrov koruze. In kaj je storil, dobra duša? Razdelil je koruzo v dva enaka dela ter rekel: „En del za tebe, drugi pa za mene; ali si zadovoljen?“ „Seveda sem“, odgovorim ter začnem spravljati koruzo v vrečo. Hotel sem se zahvaliti, pa me je nekaj tiščalo v grlu, da sem komaj spravil skupaj besede: „Bog povrni, don Žusepe!“ Potem sem zadel vrečo na rame, toda moje noge so se mi čudno tresle, bil sem ganjen, velečastiti, razumete, bil sem ganjen...“

Podvedovanje. Danes je dognana stvar, da podedujejo otroci vrline in — žal — tudi napake svojih starišev. Največkrat dolže zakonski drug drugega, ako se prikažejo pri otroku slaba svojstva. Tako skuša marsikateri soprog dolžiti svojo soprogo, da je dete podedovalo od nje sladkosnednost, med tem ko mlada mati zopet zatrjuje, da bode malo dete nalik očetu — oslastnež — finosnedež. In to vse zato, ker dete rado je Nestlejevo otroško moko. Res je pač sladkosnednost in ukusnost naših malih, da hočejo vedno jesti le Nestlejevo otroško moko. Sladka papca ugaja seveda že tretjemu rodu. Sicer pa bode te ljubljenčeve sladkosnednosti gotovo vsak papa in sleherna mama vesela in srečna, ker postanejo malički ob ti sladkosnednosti lepi in močni: Tu je bila torej podedovanost materine sladkosnednosti in očetovega finojedeža brez napake.

Zmrznil je blizu Laporja na Štajerskem gostilničar Karol Wute. Mož je rad pil žganje.

Mehkejši smodke bodo začeli zvijati, kakor je v navadi na Nemškem.

Ustrelila sta se v Gorici vojaka Jakob Napotnik, doma iz Slovenjgradca, in Emil Ferš iz Maribora, prvi baje iz strahu pred kaznijo.

Spominsko ploščo so odkrili slovenski učitelji na Štajerskem v Št. Petru na Medvedjem selu pokojnemu nadučitelju Vekoslavju Strmškju.

Proti žganjepitju je nastopilo okrajno glavarstvo v Moravski Pribovi z odlokom, da se morajo vse prodajalnice žganja in gostilne, o katerih se ve, da prodajo mnogo žganja, zapreti ob sobotah ob 5. uri popoldne, ob nedeljah ob 12. uri popoldne. Na Sveti dan (25. grudnia), Novo leto, Veliki in Binkoštni pondeljek in na dan sv. Rešnjega Telesa imajo biti zaprte celi dan. Na drugo in tretje mesto vloženi prizivi so bili odklonjeni. Menda je to prvi korak državne oblasti, v boju proti žganjepitju se posluževati sredstev, ki se v Ameriki in v evropskih severnih državah, kakor na Norveškem in Švedskem, Danskem in posebnost Pruskem z jako ugodnim uspehom že dolgo rabijo.

Prsne

bolečine, boli v vratu in križu nam lajša zdravilni, kite, ude in žile krepi Fellerjev fluid z znakom „Elsa-fluid“. Dvanajstor, za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubiči, Elsa trg 67 (Hrvatsko). *Willi.*

Milijonarka gladu umrla. V Budimpešti je živela vdova Fleischer, ki je stanovala v majhni sobi in živela zelo siromašno; vsak teden je samo enkrat jedla kaj toplega. Sprejemala je tudi milodare, imela je pa devet trinadstropnih hiš. Premoženje ji je opravljal neki odvetnik. Nekega dne je šla k njemu; poročal ji je, da še dve stranki niste plačali stanarine. Odvetniku je naložila, da takoj oba dolžnika toži. V veži pa se je potem zgrudila in umrla. Zdravnik je dognal, da je umrla gladu, razburjenje zaradi dolžne stanarine pa je smrt pospešila.

Andrée mrtev? Kapitan danskega parnika „Juga“, Storn, poroča, da je kapitan Thalker na voznji po severnem Labradorju našel preprost križ z napisom „Andrée“. Pod križem je bil pokopan mrlič, poleg njega pa zaboj listin. Kje sta ostala Andréjeva spremljevalca Fränkel in Brindberg, ni znano. Dne 11. julija l. 1897. so hoteli z zrakoplovom doseči severni tečaj, misleč, da jim bo z zrakoplovom lažje pripluti nad večnim snegom in ledom nego z ladjo.

Sežiganje sladkorja v bolniških sobah. Po nekaterih krajih v Evropi imajo ljudje navado, da sežigajo v bolniških sobah sladkor. Zdravniki se ti navadi niso protivili, misleč, da to ne ško-

duje, a da bi bilo sežiganje sladkorja koristno, niso verjeli. To ljudsko šego so smatrali za prazno vero. Sedaj pa se je izkazalo, da je pravo zadelo ljudstvo, četudi morda ne ve, zakaj je sežiganje sladkorja koristno. Profesor Trilbert na Pasteurjevem zavodu v Parizu je namreč zdaj dokazal, da se s sežiganjem sladkorja nareja plin, ki uničuje bacile. Trilbert je sežgal pod stekleno posodo, ki drži dva in pol litra, pet gramov sladkorja. Ko so se shladili nastali sopari, je spravil v odprtih steklenih ceveh pod posodo bacile legarja, tuberkuloze, kolere, koz itd., in v teku pol ure so bili vsi bacili, ki prenašajo bolezen, umorjeni. Učinek plinov, ki se narejajo pri sežiganju sladkorja, opazujemo lahko tudi na drug način. Če sežgemo kos sladkorja v zaprti posodi, v kateri je smrdljivo meso ali smrdeča zaprtjakova vsebina, izgine smrad popolnoma. Ljudske navade niso slučajne.

Kako je ime **Ceres-** najboljši zdravi masti? **jedilna mast.**

Je posebno lahko prebavljiva, brez vseh tujih primeskov in preobilnih maščenihi kislin, zato tudi za najslabše želodce. Izvrsno živilo, zlasti za bolne na želodcu, za rekonvalescente in otroke.

Tržne cene v Celovcu

26. novembra 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	20	—	20	82
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	20	80	21	20
Oves	17	66	19	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	25	40
Turščica	18	24	18	60
Fizola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	4	88
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	10	—	12	—
„ kisló	7	—	10	—
Slama	6	—	8	—
Zelnate glave po 100 kosov	8	—	—	—
Repa, ena vreča	1	—	1	20
Mleko, 1 liter	—	24	—	26
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	2	60	2	80
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20
Slanina (špeh), povoj., 1 „	1	90	2	—
„ „ surova, 1 „	1	50	1	70
Svinjska mast . . . . . 1 „	1	60	1	80
Jajca, 1 par	—	18	—	20
Piščeta, 1 „	2	—	2	40
Race	4	—	4	40
Kopuni, 1 „	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	3	20	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	10

Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
		žive vage	zaklana		
	od	do	od	do	od
v k r o n a h					
Konji	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	374	—	—	—	4 2
Junci	180	66	—	—	6 2
Krave	120	382	—	—	76 23
Telice	162	186	—	—	4 3
Svinje, pitane	—	—	112	116	86 81
Praseta, plemena	12	42	—	—	196 98
Ovce	—	—	—	—	—

Listnica uredništva.

Vsem prijateljem za prisrčne častitke iskrena zahvala!
Urednik.

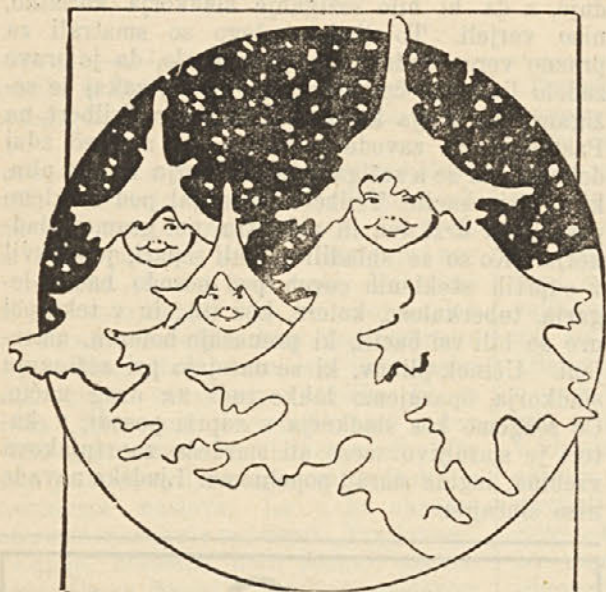
Slovinci! Kupujte le pri domačih slovenskih tvrdkah, ki se priporočajo v „Miru“. — Svoji k svojim!

Vse Slovence iz sodniškega okraja Borovlje

opozarjam pri nakupovanju manufakturnega blaga, obleke, in sploh na vse, kar spada pod trgovino mešanega blaga, na svojo prodajalnico; posebno pa v špecerijskem blagu, žitu in v drugih poljedelskih pridelkih se obračajte na mojo trgovino in priporočam tudi svojo gostilno ter se bom potrudil vsakega z dobrim blagom in z nizkimi cenami zadovoljiti. Proseč za obilo obiskovanje, ostajam vdani

Josip Renko,

trgovec in gostilničar v Borovljah.

Snežnobelo
pere
Schicht-OVO
milo
Pristno edino le z znakom „jelen“
in imenom „Schicht“.

V zalogi tiskarne **Družbe sv. Mohorja**
v Celovcu je izšel molitvenik:

Vir življenja in svetosti.

Obširnejša izdaja molitvenika

„Presv. Srce Jezusovo“

(za duhovnike).

Spisal o. J. Pristov.

Cena mehko vezanemu iztisu K 2.—, v usnje
vezan z zlato obrezo K 3.20, v platno vezan z
rdečo obrezo K 2.60, za družnike 60 vin. ceneje,
po pošti 40 vin. več.

Častna izjava.

Jaz podpisana obžalujem, da sem dne
28. septembra 1908 s svojim nepremišljenim
govorjenjem razžalila c. kr. sodnega izvrše-
valca gospoda Oroslava Skamen v Bo-
rovljah ter ga prosim odpuščanja.

Ob enem se lepo zahvalim, da je od-
stopil od kazenskega postopanja.

Poden pri Slov. Plajberku, dne
6. novembra 1908.

Marija Črtov p. d. Lojzova.

Gospodarsko društvo

v **Bermu** (p. Pazin, Istra) posreduje brezplačno
pri prodaji vina svojih zadrušnikov. Cena je nizka.
Vino je bele, rdeče in črne boje. Kakovost izborna.

Lovske puške

vseh sestav, priznano
delo prve vrste, z naj-
boljšim strelnim učin-
kom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Loterijske številke 28. novembra 1908:

Gradec 31 47 26 55 73

Dunaj 36 66 62 16 67

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, izpukanega perja 2 K,
boljšega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80
vin.; belega 4 K, belega puhastega
5 K 10 vin.; 1 kg najfinejšega, snežno-
belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K;
1 kg sivega puha 6 K, 7 K, belega,
finega 10 K; najfinejšega prsnega
puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštni-
nine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkaste rdečega, viš-
njevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja,
180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga,
58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim
perjem 16 K; napol. puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K,
12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po post-
nem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zame-
njati ali vrniti, ako se plača poštnina; če blago ne ugraja, se denar
povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).**
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Izborno, dobro istrsko vino,

katerega sem sam pridelal, prodajam po najnižji
ceni iz svoje zaloge v hiši gosp. Piusi v Šent-
Rupertu pri Celovcu. Jamčim za pristnost vina.

Prosim naročil!

Šimen Mendikovič,

trgovina z vinom v Št. Rupertu pri Celovcu.

Ceno posteljno perje

1 kg sivega, skubljenega K 2.—, napol. belega K 3.80
belega K 4.—, izredno finega K 6.—, najbolj finega,
skubljenega K 8.—. 1 kg sivega puha 6 K, belega
10 K, napsnega 12 K, od 5 kg začenši franko.

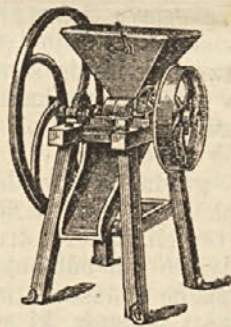
Dovršene postelje

iz zelo gostega, rdečega, modrega, rumenega ali belega
nanking-bлага, 1 pernica 180 cm dolga, 116 cm široka,
z dvema 80 cm dolgima in 58 cm širokima blazinama,
dobro napolnjena, z novim sivim, očiščenim in trpež-
nim perjem K 16.—, z napolpuhom K 20.—, s puhom
K 24.—; posamezne pernice po K 12.—, 14.—, 16.—,
blazine K 3.—, 3.50, 5.—. Pošilja po povzetju, zavoj
brezplačno, od K 12.— naprej franko.

Maks Berger v Dešenici 224, Šumava, Češko.

Nengajajoče se zamenja ali se vrne denar.

Ceniki zastoj in franko.

Patentovane mline za debelo moko

s ploščami za mletev;

mline za debelo moko z jeklenimi valjarji za različno zrnato
sadovje in druge pridelke;
stroje za pripravljane krme, rezanice, rezalnice za repo, parnice
za krmo, sesalke za gnojnico itd.

izdeluje in prodaja

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne za kmetijske stroje, železolivarne in fužine na par,

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Ilustrovan cenik zastoj in franko.

Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

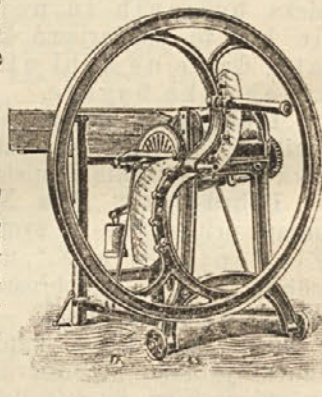
Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak **kmetijski stroj**, naj se obrne
naravnost na tovarno

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse št. 19, nasproti c. kr. kmetijske družbe,
kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice,
gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji
ter tudi taki **vodovodi**, ki
sami vodo gonijo iz globoko ležečih studen-
cev na zemljišča, ka terim vode primanjkuje.
(Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek
300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.—
za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto.
Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje
po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.